

DE LEIDERS VAN DEZE WERELD GEZIEN ACHTER DE SCHERMEN

Als we de wereld bekijken, dan valt ons op dat we te maken hebben met een z.g. leidende kaste. Deze mensen zitten overal in het gouvernement; ze hebben bestuursfuncties. Daarnaast zien wij de mensen achter de schermen werken, die via kapitaalsinvloeden en andere belangen in staat zijn om staatslieden te leiden als ik het zo eens mag zeggen.

Naast deze groepen hebben wij de geestelijke leiders van deze wereld en die zouden we nog kunnen splitsen in de stoffelijke z.g. geestelijke leiders en de reële, niet-stoffelijke geestelijke leiders. Nu is het altijd zo, dat u graag een schandaaltje hoort, daarom wacht ik met de stoffelijke, politieke leiders tot het laatst.

Laten we beginnen met de geestelijke leiders van deze wereld, heel vaak bekend als de verborgen rijken of het Verborgen Priesterrijk; daarnaast de Witte Broederschap en soms ook nog de Heer der Wereld. Ik zal daarover vandaag niet al te veel vertellen, want elk van hen is zeker een afzonderlijke beschouwing waard.

Het verborgen Priesterrijk bestaat voor een groot gedeelte uit mensen, die in de stof leven, doch een bewustzijn hebben bereikt dat de stoffelijke en de geestelijke wereld samenvoegt. Door hun besef zijn zij in staat bepaalde toekomstige ontwikkelingen te voorzien en kunnen ze - zij het met enige beperking - de zaak manipuleren. Zij zijn dus in staat bepaalde maatregelen te treffen, waardoor voorziene gebeurtenissen gevolgen hebben, die huns inziens gunstig zijn. Op deze wijze plegen zij o.a. in te grijpen in bepaalde ideologische zaken, daarbij vaak in de financiële wereld.

Naast het verborgen Priesterrijk hebben we de Heer der Wereld. De Heer der Wereld is een anoniem, een onbekende figuur, van wie de legende vertelt dat hij zetelt in God en onder de wereld, met de volkeren van vóór de zondeval en wacht op het ogenblik om naar boven te komen. De werkelijkheid is deze: Elke planeet, elke ster, elke zon is bezielde, zo ook de aarde. Deze aarde heeft een aantal figuren in de stof en in de geest, waarmee een praktisch perfect rapport is bereikt. Dat aantal is niet zo groot. Het wordt wel eens aangeduid als de Raad van de Heer der Wereld. Deze Raad houdt zich hoofdzakelijk bezig met natuurreacties. Vergeet niet, dat de aarde als levend wezen kan reageren door klimaatsveranderingen, door bepaalde tektonische bevingen en wat dies meer zij. De leden der Raad houden zich niet bezig met de geschiedenis van de mensheid in de afzonderlijke volkeren. Zij reageren hoofdzakelijk t.a.v. harmonische en niet-harmonische waarden.

Dan hebben we de Witte Broederschap, die toch het dichtst bij de mensen staat, al houdt ze zich dan niet met financiële manipulaties e.d. bezig. Zij bestaat uit een zeer groot aantal entiteiten in de geest, die zich op de wereld richten. Daarnaast zijn er een aantal z.g. adepten; die kunnen we weer onderscheiden in adeptus major en adeptus minor (de hogere en de lagere ingewijden), die op aarde een bepaald hoofdcentrum hebben en nog een aantal kleine punten en die zich hoofdzakelijk richten op de geestelijke bewustwording van de mensheid.

Vreemd is, dat het hardste optreden altijd geschiedt vanuit de Heer der Wereld. Hij trekt zich van de mens niets aan. Hij trekt zich alleen iets aan van de harmonische ontwikkeling.

De leden van het Verborgen Priesterrijk proberen een bepaalde inwijding te bevorderen, maar deze trachten zij via een zekere sociale omwenteling of richting mede te bereiken.

De Witte Broederschap daarentegen maakt van alle omstandigheden gebruik om een zo groot mogelijke ontwikkeling op elk terrein te verwezenlijken. Zij is dus van de geestelijke leiders van deze wereld wel de meest opene en m.i. ook de meest praktische.

Van de achtergronden van deze verschillende geestelijke leiders is niet zo erg veel te vertellen, dat begrijpt u wel. Het is natuurlijk interessant te zeggen dat wij in de Witte Broederschap figuren aantreffen als Jezus, een groot aantal boeddha's, Mohammed, Ichnaton is er ook bij en nog een heel stel anderen. Veel geestelijke leiders dus van deze wereld uit het verleden. Veel profeten, die ook weer een rol spelen in de Witte Broederschap en een groot aantal onbekende

grootheden, enkele publicisten etc.. Van deze groep kun je alleen maar zeggen: Zij omvat eigenlijk allen, die de mensheid op haar eigen wijze zalig willen laten worden, maar gelijktijdig willen helpen om aan de eigen geschapen hel te ontsnappen. Ik geloof, dat dat voor heden voldoende is wat betreft deze geestelijke krachten.

We hebben natuurlijk ook de geestelijke leiders van deze wereld; en dan denken we aan de kleine leidertjes. U heeft er hier in Den Haag één, een zekere Maasbach. We denken ook aan de wat grotere leiders, zoals de revival-leiders in de Ver. Staten, maar vooral aan degenen, die invloed hebben in de grote kerkelijke synoden: de paus, de verschillende hoofden van godsdiensten. Voor het westen is uit de aard der zaak de paus van groot belang. Daarom zou ik iets over zijn achtergrond willen zeggen in de hoop, dat u daardoor meteen ook gaat begrijpen, waarom die man reageert zoals hij doet.

Deze paus is, zoals vele pausen in het verleden zijn geweest, iemand van verarmde adel. Het gebruik om zoons naar de koloniën te sturen (de jongere zoons vooral) heeft in bepaalde landen plaats gemaakt voor de gewoonte de jongere zoons naar de kerk te dirigeren; en daarvoor is er een kerk nodig met een zeker machtsorgaan. Een kerk, waarin je aanzien en rang kunt bereiken en waarbij de familie dus ook een zeker geestelijke voordeel heeft van het bereiken van die rang door een van haar zonen of familieleden. Hier moeten wij goed begrijpen, dat vele pausen eigenlijk een aangeprate roeping hebben. Ze voelen zich niet werkelijk geroepen om priester te worden, maar het kan haast niet anders. Alles werkt er toe mee en daardoor zijn ze, vooral in hun jonge jaren, vaak betrekkelijk radicaal.

Ook de huidige paus was in zijn jonge jaren een tamelijk radicaal klein pastoortje. Met vasthoudendheid, doorzettingsvermogen en vooral de drang om zich te laten gelden heeft hij het aardig ver geschopt. Hij is bisschop geweest van Milaan, hij werd kardinaal en nu is hij paus. Op de achtergrond van zo'n leven ligt eigenlijk de voortdurende frustratie. Je moet iemand zijn en je moet in jezelf geloven, omdat anders je hele leven nutteloos is. Aan de andere kant heb je niet die roeping gehad, waardoor al het andere onbelangrijk werd. Het is dus een leven geweest, waarin men eigenlijk alle opofferingen heeft opgeteld en langzaam maar zeker tot een rationalisatie komt en zegt: Dit is dus voor mij mijn heilig zijn; dit is de enig juiste weg. Want zou er een andere juiste weg zijn, dan zou ik tegenover mijzelf en waarschijnlijk tegenover mijn God hebben gefaald.

Zo iemand wordt tot het gezag geroepen - en dat is heel begrijpelijk - omdat hij iemand is van een vaste lijn. Iemand met een gevoel voor waardigheid, voor hoogheid en - laten we het maar eerlijk zeggen - met een zekere goedwillende verwaandheid. Dat de huidige paus juist hierdoor in een voortdurende tweestrijd komt met de ontwikkelingen in zijn kerk en daarnaast grote moeilijkheden heeft met de beslissingen van zijn voorganger is begrijpelijk. Maar deze man kan geen afstand doen van de gezagspositie, die de hele Curie bezit en die indirect daardoor ook alle bisschoppen, als prinses der kerk, delen. Zou hij afstand doen van dit verheven zijn boven de mensen, dan zou hij ook afstand doen van alles wat hij meent te hebben bereikt; dan zou hij moeten toegeven, dat hij in zijn jeugdijaren meermalen heeft gefaald, dat hij verkeerd heeft gekozen en dat kan niet. Maar als je zo bent, dan moet je proberen van anderen de bevestiging te krijgen dat je juist hebt gehandeld; en dat betekent, dat het pauselijk gezag, de onfeilbaarheid en al die zaken, die eigenlijk niet zo belangrijk zijn voor het geloof op de voorgrond gaan treden; dat de hoogheid van het ambt paus niet overweldigt, maar gelijktijdig noopt tot een zeker exhibitionisme, een tentoonstellen van zijn wezen, kunnen en vermogen. En dit desnoods ten koste van zijn gezondheid, ten koste van anderen, ten koste van gevoelens, zelfs ten koste van de hele kerk.

Een vorstelijke staat voeren was aan paus Johannes lang niet zo eigen als aan zijn opvolger. Maar die vorstelijke staat is wederom een teken van waardigheid. Het gaat de huidige paus zeker niet om de luxe, maar hij heeft waardigheid nodig. Die waardigheid vergt, dat hij zo luxueus mogelijk reist dat hij een hofhouding voert die hij eigenlijk niet nodig heeft; dat alles met de grootst mogelijke pracht en praal wordt tentoongesteld, ook zijn eigen waardigheid. Dat hij daarbij de genegenheid zoekt en de erkenning van mensen en vooral van kinderen is begrijpelijk, want daardoor vindt hij weer de rationalisatie van zijn bestaan: "Zie je wel, ze hebben me nodig. Zij zien in mij dat bijzondere, dat ik toch ook in mijzelf voel. Ik heb me toch niet vergist."

Dat van een dergelijke karaktertrek door anderen, die misschien uit meer politieke overwegingen proberen de macht van de kerk zo centraal mogelijk te houden, gebruik wordt

gemaakt, is wel duidelijk. Dat is onvermijdelijk. Hier hebben we dus te maken met een geestelijk leider, die op een gegeven ogenblik zichzelf moet rechtvaardigen.

Maar neem nu eens de Aga Khan, een geestelijk leider van een misschien betrekkelijk kleine groep in verhouding tot de katholieke kerk, maar het is een geestelijk leider. Deze is eigenlijk juist los gekomen van de godsdienst. Hij heeft zijn opvoeding in Engeland gehad. Hij is een zeer modern en sportief mens en voor hem zijn de genoegens van het leven, het playboy bestaan, waarschijnlijk belangrijker dan de geestelijke waardigheid. Die waardigheid is de last, die hij moet dragen om de playboy te kunnen zijn. Natuurlijk is hij opgevoed in het begrip van de hoogheid die hij bezit in de godsdienst. En zoals elke maharadja, prins of prinses zal hij zich natuurlijk boven de gemeenschap verheven voelen, maar dat is hem gewoon aangepaard.

Als we zijn optreden zien, dan valt het op dat hij vooral sociaal werk probeert te doen en dat hij veel minder dan zijn voorgangers tracht de gelovigen uit te buiten om voor zichzelf het uiterste aan rijkdom en weelde te verwerven.

Kijken we naar de hindoe-leer, dan vinden we daar een aantal belangrijke figuren. Dat zijn meestal pandits (leraren). Deze mensen zijn gegrepen enerzijds door de mystiek van het oude geloof, de oude tradities van het volk, een trots dus tegenover de wereld, en anderzijds hebben zo kennis gemaakt met de moderne westerse wereld en daarvoor niet willen onderdoen. Dit heeft b.v. in India geleid tot de meest eigenaardige conflicten.

Men kan daarvoor de regeerders verantwoordelijk stellen, maar in feite zijn het degenen in de kerken, die dat doen. Zij willen n.l. dat op een gegeven ogenblik de westerse wereld wordt overtroffen of tenminste zo goed mogelijk geïmiteerd in uiterlijkheid, zonder dat daarbij de oude verhouding van rang en ook van kaste (geestelijke kaste) teloor gaan.

Bij de islamieten zien wij een soortgelijk iets. De islam is altijd erg strijdlustig geweest en een groot aantal van die oelama's (leraren, wetuitleggers) heeft het gebracht tot een soort concilium, waarin zij voor verschillende sekten de richting bepalen. Maar voor hen betekent islam het verbrijzelen van afgoden. De Koran is voor hen een bestaansrechtvaardiging in de eerste plaats, niet voornamelijk een wet. Zij zullen dat zelf niet toegeven en vooral in de zending naar het westen wordt dit aspect meestal onderdrukt. Toch blijven zij de mensen, die de invloed van de islam willen uitbreiden over de hele wereld en die steeds weer proberen om de islam tot een economische en politieke macht te maken, om haar te smeden tot een soort wapen, om daarmee het gehate anders denkende geloof (vooral het katholicisme omdat dat beeldaanbidding kent naar hun idee - het is niet feitelijk waar) te vernietigen.

Als we deze mensen beschouwen, dan valt op dat ze allemaal betrekkelijk bekrompen zijn. Dat klinkt misschien vreemd, maar zij zijn opgevoed in de grote scholen en meestal nog bij de verschillende moskeeën. Zij hebben later een soort seminarium gevolgd, maar ouder geworden was de Koran toch nog steeds de uitlegging van de wet, het enig mogelijke. Zij voelen zich de stemmen Gods, die een theocratisch bewind over deze wereld moeten verbreiden. Zij beschouwen staatshoofden e.d. als hun pionnen. Deze mensen kunnen niet anders, omdat toegeven dat de wijze, waarop ze de wet opleggen en de wereld willen bekeren tot het ware geloof onjuist is, dit ook betekent dat alles, wat ze in hun leven hebben gedaan, waardeloos is.

Verder is opvallend dat we onder de leiders in de islam een aantal figuren aantreffen, die een zeker minderwaardigheidcomplex hebben. Minderwaardigheidscomplexen zijn het gevaarlijkste dat je kunt hebben. Ik geloof niet, dat ik veel behoefte te vertellen over mensen als de revivalist Graham b.v., dat soort mensen. Zeker, ze zijn geestelijke leiders. We zouden kunnen spreken over de Ouderen in Utah, de z.g. Mormonen. Al deze mensen leven in hun geloof, omdat zij volgens dit geloof hebben geleefd en alleen de juistheid van hun geloof de rechtvaardiging is voor wat ze hebben gedaan.

Vergeet niet, dat de leiders van een geloof over het algemeen onnoemelijk veel hebben moeten opofferen, voordat zij hun positie konden bereiken. Zij hebben hun leven eenzijdig en klein moeten maken. Zij hebben zich moeten bezighouden met één aspect alleen. Zij hebben de kracht moeten vinden om anderen a.h.w. te dragen in dit geloof. Dat ze daaruit een zeker meerwaardigheidsbesef hebben overgehouden en een zekere trots, die meestal achter pseudo-nederigheid wordt verborgen, dat hoeft u niet te verbazen.

Wat die geestelijke leiders op het ogenblik op de wereld doen is duidelijk: Allen beseffen zij dat bij de huidige gang van zaken de technische, economische en sociale ontwikkelingen eigenlijk belangrijker zijn dan de ontwikkeling van het geloof. Zij trachten dus het geloof om te zetten in iets dat technische, economische en sociale betekenis heeft. Vroeger was een kerk een plaats van gebed. Tegenwoordig is het het centrum van een sociale dienst, waarin een zekere eredienst wordt beoefend, maar waarbij de voornaamste functies vaak liggen in een aantal gezelligheidsverenigingen, plaatsen van samenkomst, cursussen en andere activiteiten. In de Ver. Staten gaat men zover, dat men van een dominee niet in de eerste plaats vraagt, dat hij goed kan preken, maar hij moet vooral een "good-mixer" zijn; d.w.z. iemand, die met iedereen goed kan omgaan. Het handenschudden is langzaam maar zeker bijna net zo belangrijk geworden als het verkondigen van het Woord; en dat zegt wel iets. De enigen, die daarop een kleine uitzondering maken, zijn misschien de methodisten.

Ik geloof, dat dit over de geestelijke leiders in de stof wel voldoende is, en kunnen we nu overgaan naar de politici.

Laten we eens gaan kijken naar mensen als b.v. generaal De Gaulle. De Gaulle is een groot man, zeker qua figuur, maar hoe komt hij aan zijn uitzonderlijke positie? Hoe komt hij tot dit typisch Franse "l'etat c'est moi"? Wel, in de eerste plaats moeten wij De Gaulle zien als iemand, die in zijn militaire loopbaan niet al te veel geluk heeft gehad. Hij was nu niet direct een succesvol generaal. Zijn grote kans kwam op het ogenblik, dat Frankrijk zich onderwierp, althans tot een overeenkomst met de bezettende macht kwam, zodat het z.g. France libre horig werd aan de bezettende autoriteiten. Dat is n.l. de tijd, dat De Gaulle zich heeft afgescheiden, niet voordien. In die tijd kon hij uitwijken eerst naar Afrika en daarna kon hij proberen een rol te spelen in Engeland.

In Engeland hebben ze hem altijd voor een clown gehouden. Ik weet niet, of dat nu veranderd is. Hij was eigenlijk een beetje een ridicule figuur in de oorlog. En al heeft hij militair zeker een paar aardige dingen gedaan, die later propagandistisch zijn uitgebuit, ik geloof toch, dat hij nooit zover zou zijn gekomen, indien niet bij de bevrijding van Frankrijk een Franse figuur nodig was geweest om op de voorgrond te staan; en daar paste die goede Charlie de Gaulle inderdaad wel voor. Hij was in die tijd knap, dat zou men tegenwoordig misschien niet zeggen. Hij had een zekere attractie voor de vrouwen en ook de Franse waardering daarvoor. Hij was rechtzinnig. Hij was een echte militair. Hij voelde zich toch ondanks alles heel sterk met de westerse wereld, vooral met de Amerikanen, verbonden.

Overigens heeft hij het de Engelsen nooit vergeven, dat ze hem als een clown hebben behandeld. En wie de Franse politiek van het ogenblik volgt, kan daarin nog steeds de ressentimenten van De Gaulle tegen de Engelsen en Amerikanen terugvinden. Hij kan niet helemaal hebben, dat die anderen hem weer voorbij lopen. Hij heeft een gevoel van minderwaardigheid, en dat is heel begrijpelijk.

De Gaulle kwam naar een Frankrijk, dat heel erg in puin lag en hij moest dat land opbouwen. Daartoe moest hij een beroep doen op iedereen en alles. Bovendien was hij gewend militair te denken. Hij had dus een organisatie nodig van mensen, die in de eerste plaats gehoorzaamden. Hij heeft die samengesteld. Dat zijn dus de gaullisten, die toch wel veel fascistische eigenschappen vertonen qua structuur, qua opbouw, qua volgen van hun leider etc.. Toen de opbouw tot stand was gekomen, had De Gaulle zich kunnen terugtrekken, maar wie grootheid heeft geproefd, nadat hij zichzelf klein en onmachtig heeft geweten, kan daarvan moeilijk afstand doen.

Generaal De Gaulle heeft met alle middelen (ook met niet geoorloofde) zijn eigen verkiezing steeds weer weten door te zetten. Hij heeft daarbij, anders dan de Lodewijken, geen Pompadour maar een Pompidou naast zich gehad. En door de bekwamen, die zeker ook steeds weer rond hem zijn, is hij erin geslaagd voor Frankrijk althans een zekere welvaart te herwinnen. Hij was echter niet in staat - en dat is weer typerend voor De Gaulle - om alle partijen te verenigen. Het lijkt wel of De Gaulle de beste keuze is; maar hij is de beste keuze, omdat er niets tegenover staat.

In Frankrijk is tijdens zijn bewind de communistische partij b.v. aanmerkelijk gegroeid. Er zijn bepaalde middenstandsgroepen, die het onderling niet eens kunnen worden bij gebrek aan een representatieve figuur, die De Gaulle eigenlijk liever zouden zien gaan, maar die omdat ze de andere partij de stemmen niet gunnen hem dan maar kiezen.

De Gaulle is een staatshoofd, dat zichzelf dichtbij God waant. U kent het mopje wel: De Gaulle komt thuis, zijn vrouw ziet hem en zegt: "Mon Dieu." Waarop Charles, de Heer, goedgunstig zegt: "Entre nous appelé moi Charles" Een oud grapje, maar kentekenend misschien voor deze figuur. Iemand, die niet meer begrijpt hoe hij eruit ziet in de ogen van anderen. Iemand, die ook niet begrijpt, dat zijn faculteiten; denkvermogen, reactievermogen, achteruit gaan. Een man met ongetwijfeld grote moed, maar ergens toch een middelmatige, die afhankelijk is van specialisten; en de leiding, die hij aan die specialisten geeft in de eerste plaats baseert op zijn emoties en niet op rationele besluiten. Daar heeft u ten voeten uit een van de staatslieden van vandaag.

Gaat u een andere kant uit, dan denkt u b.v. aan Wilson of aan de vele Engelse staatslieden. Mensen, die, naar buiten toe het toonbeeld zijn van fatsoen, zoals alle staatslieden naar buiten toe het toonbeeld van fatsoen zijn en een geheime dienst hebben om ervoor te zorgen dat het zo blijft. Deze mensen staan voor de grote moeilijkheid, dat ze meer heren tegelijk moeten dienen. Ze moeten de kiezer dienen, althans zijn gunst weten te behouden, en ze moeten de economische belangen dienen. Maar ze hebben nog met iets anders te maken: een net van macht, dat over de hele wereld is gespannen en waarvan veel meer afhangt dan u zou denken. Het gaat n.l. niet alleen om een militair contract.

Laten we zeggen: Nederland treedt uit de Nato. Dat betekent, dat tegen Nederland economisch plotseling een aantal maatregelen worden genomen. Dat betekent weer dat Nederlands industrie een klap krijgt en dat er werkeloosheid gaat komen. Dat betekent tevens weer - en dat is nu het typerende - dat Nederland, indien het brutaal genoeg is om Rusland om steun te vragen, alles kan krijgen wat het hebben wil; maar als het trouw blijft aan het westerse ideaal nog een trap na kan krijgen. Dit geldt voor iedereen.

Als de staatslieden in Engeland zo graag in de Europese Gemeenschap willen treden, dan is dat eigenlijk alleen maar omdat ze menen dat op die manier een economische stabiliteit bereikbaar is. Ze zijn bereid alles daaraan op te offeren, omdat die internationale verhoudingen voor hen de wereld vormen. U denkt waarschijnlijk: die mensen gaan er alleen naar toe om te confereren. Maar die mensen kennen elkaar veel beter dan ze u kennen, laat staan dat ze hun volk kennen. Voor hen is het veel belangrijker, dat verschillende staatslieden zeggen dat ze briljant hebben gesproken, dan dat het volk hen heeft begrepen. Het is voor hen veel belangrijker, dat men het onderling eens is en dat men onder een vriendschappelijk etentje elkaar een klap op de schouder kan geven dan dat wat zij doen nu werkelijk zo voornaam en belangrijk is. Vandaar de vele zinledige plechtigheden, die de internationale politiek kentekenen.

De Engelsen met hun gevoel voor traditie willen daar bij de oude Engelse superioriteit handhaven en voelen zich zelfs nog ergens verplicht aan het vroegere Magna Charta, waardoor ze ook de vrijheid van de burgers moeten handhaven. Het resultaat is geweest, dat de meeste Engelse staatslieden (en nu mag u denken aan Wilson, maar u mag ook teruggaan tot b.v. Eden of nog verder) altijd op de wip zitten. Ze kunnen niet alle dingen die nodig zijn gelijktijdig tot stand brengen, omdat ze van te veel tegengestelde belangen afhankelijk zijn. Het resultaat is een voortdurende compromispolitiek, waarin de mannen zichzelf nooit prettig voelen. Zij worden wat onverschilliger en als typische Engelsen worden ze er of ziek van of ze worden zo doortrapte huichelaars, dat je haast zou geloven dat ze heilig zijn.

Dit is natuurlijk allemaal heel aardig, maar wat moeten we nu zeggen van de president van de Ver. Staten, Richard Nixon. Nixon is een man, die begonnen is met niets en die nooit genoeg had. Als kind wilde hij zich al laten gelden. Hij heeft werkelijk alles gedaan wat mogelijk is om geld te verdienen. En u weet, om geld te verdienen moet je een tikkeltje oneerlijk zijn. Dat was hij dan ook inderdaad. Hij heeft alles gedaan om aanzien te krijgen. Hij heeft tot zeer vele clubs en loges behoord. Hij heeft altijd geprobeerd om goede relaties te kweken met anderen, vooral met hogeren. Dat is hem dan ook kennelijk gelukt en we zien, dat hij op een gegeven ogenblik aan een politieke loopbaan begint. De politieke loopbaan levert hem heel mooi geld op. Hij verdient miljoenen - en dat in dollars, niet in guldens. Dan komt hij voor de keus te staan om nu te gaan rusten, waarvoor hij nog niet veel voelt, of om verder te gaan en meer te verdienen, maar gelijktijdig meer aansprakelijkheid op zich te nemen. Hij duikt op als presidentskandidaat en wordt verslagen. Dat kan hem niets schelen; hij wil verdergaan en daarom moet hij zich voorbereiden op volgende campagnes; wat hij dan ook prompt doet. Zijn

speciale gave is vooral het ompraten van mensen. U zou het misschien niet geloven, maar hij is iemand, die in staat is om u een oude baksteen te verkopen en u blij naar huis te sturen, omdat u denkt een stukje van de eerste piramide te hebben gekocht. Van deze eigenaardige verkoopmethode heeft u in zijn verkiezingscampagne het een en ander kunnen zien. Hij heeft de meest tegenstrijdige dingen beweerd, maar altijd zo vaag, dat je hem er niet helemaal op kunt vangen. Je kunt hoogstens zeggen: het is een beetje eigenaardig. Hij heeft b.v. de middenstanders beloofd, dat hij de middenstand zal beschermen. Aan de arbeiders heeft hij gezegd, dat hij hun rechten zal eerbiedigen en dat ze betere arbeidscondities zullen krijgen. Hij heeft de negers een grotere mate van gelijkwaardigheid beloofd, mits ze een beetje orde houden. Hij heeft de kapitaalkrachten beloofd, dat hij met alle macht de orde in het land en de arbeidsrust zal handhaven etc.. Kortom, hij heeft allerhande dingen beloofd, die hij onmogelijk kan nakomen, en dat weet hij zelf ook wel. Maar het is een sluwe handelaar. En als sluwe handelaar zal hij ongetwijfeld weten waar hij de beste resultaten kan behalen.

Kan hij aan zichzelf toegeven dat hij voortdurend de zaak bedriegt? Ik geloof niet, dat dat mogelijk is. Hij is, zoals bijna elke staatsman, elke politicus een beetje extrovert. Hij acteert en soms redelijk goed, al kon hij niet tegen Kennedy op; dat was een beter acteur.

Ja, dat mag niet gezegd worden. De man is dood, vermoord. Maar dat nu iemand, die we (ongeacht zijn verdere eigenschappen) in de eerste plaats toch wel moeten beschouwen als een zeer goed, gedegen acteur, die schijnbaar à l'improviste zijn ingestudeerde werken wist te brengen. Een techniek overigens die door Nixon (het is voor u interessant om het te weten) gedurende 3 jaar met een speciale coach is ingestudeerd. Het is zelfs voorgekomen dat hij met een tiental verschillende ingestudeerde opmerkingen kwam in de hoop, dat hij er eentje op een vraag schijnbaar spontaan zou kunnen lanceren; een enkele maal is het gelukt. Deze man moet in zichzelf geloven, omdat de risico's, de verantwoordelijkheid, die hij neemt, niet zo gemakkelijk te dragen is.

U denkt misschien, dat staatsman zijn meesterschap, macht betekent zonder meer. Maar macht betekent angst. En wat die angst kan betekenen voor de machthebber, hebben we o.a. gezien aan het optreden van een Stalin.

Stalin, een man die niet zeker is van zichzelf, offert iedereen op, tot zijn vrienden toe. Hij moordt, hij onderdrukt, hij probeert alles te beheersen. In veel mindere mate, maar met een zelfde soort aarzelende onzekerheid zien we ook Franco te werk gaan. Ook deze speelt een spelletje, waaruit blijkt dat hij zich niet helemaal prettig, niet helemaal zeker voelt. Hij wil het centrum zijn. Hij wil proberen de lasten te dragen, maar eigenlijk zijn ze hem te zwaar. Dat geldt ook voor Nixon. Degenen, die met Nixon te maken krijgen, zullen ontdekken dat zijn naam vaak als vlag fungeert op de besluiten van anderen; dat diezelfde Nixon graag bereid is om mannen, die hij alles voor zich heeft laten doen, eenvoudig te laten vallen, indien het hem zo beter uitkomt. Alles wat slaagt, zal Nixon doen; alles wat mislukt, doen anderen. Onthoudt u dat maar van tevoren. Hij gelooft zelf, dat het waar is, omdat hij zich niet kan voorstellen dat een ander iets beter kan doen dan hij. Hatelijk misschien, maar waar.

Kijken we nu eens naar Mao. Mao is een beroemdheid in deze dagen. Wat is hij eigenlijk? Als we zijn achtergronden nagaan, dan is hij een soort beroepsrevolutionair. Hij studeert. Als student is hij al van het begin af aan opstandig. Hij heeft een betrekkelijk grote nationale trots, maar aan de andere kant wil hij elk systeem doorbreken dat aparte organisaties naast elkaar laat bestaan. Hij streeft een unificatie na. Zijn revolutie is er een van trekken en vechten. Hij gaat met rovergeneraals op pad. Hij maakt de meest krankzinnige zwerf- en kruistochten met zijn opstandelingen door het land en als hij eindelijk aan de macht komt, dan is dat voor hem de bevestiging van alles wat nodig is. Hij ziet zichzelf als het volk. Hij heeft veel door het land geworven en heeft het gevoel dat het land in zijn aderen is en dat al die mensen rond hem deel zijn van het land en daardoor van hemzelf. Een typische figuur, die grote soberheid niet alleen predikt, maar voor het grootste gedeelte althans ook uitoefent, vooral op latere leeftijd. Vroeger was het ook een mooie druif, maar dat moet je hen niet kwalijk nemen. Zo zijn ze allemaal die revolutionairen.

Deze man wordt tot een soort God, tot een soort gestalte. En als de revolutie van de roodgardisten komt, dan moet u niet denken dat Mao dat oorspronkelijk wilde. Want hij heeft geen behoefte aan de bureaucratie, aan de ambtenarij, die in China hand over hand aan het toenemen is en eigenlijk het hele land al regeert. Hij denkt nog steeds in de termen van de improviserend voorttrekkende legers van de revolutie, waar geestdrift eigenlijk in de plaats

treedt van kennis, van wapens, van mogelijkheden. Hij zou het hele volk in die geest willen bewaren. Hij is de mysticus van de revolutie. Het feit, dat hij als deze mysticus gelijktijdig een staat regeert en zo zijn meningen een grote verbreiding kan geven, maakt hem vooral voor de jongeren van deze tijd heel wat belangrijker dan b.v. een Stalin of zelfs een Lenin. Dat zijn namen, die uitgelegd worden, Mao is een mystieke visie, die geleefd kan worden.

Het is ook typerend voor zijn invloed, dat b.v. Cuba, al is het economisch zeer verwant met de Sovjet Unie, in zijn denken sterk maoïstisch is. Ook in Zuid-Amerika zien wij de invloed van Mao zeer sterk optreden. Hij heeft vele volgelingen weten te vinden ook in Japan. Mao is de mystiek van de revolutie, waarbij de middelen eigenlijk niet belangrijk zijn en de omwenteling zelf en doel wordt en de mens door die omwenteling zichzelf bevrijdt. In die revolutie is alles geoorloofd, als je maar één ding onthoudt: Je moet overwinnen of sterven. Ik weet niet, of men een dergelijke mystiek nog gezond kan noemen. Zeker is dat een groot gedeelte van de Chinese staatslieden het helemaal niet eens is met deze visie van Mao. Maar eveneens zeker is dat het enthousiasme van de jeugd en van de jongeren eerder wordt getrokken door dit mystieke visioen dan door de planologisch beter uitziende schema's voor ontwikkeling, die door de staatslieden werden uitgedacht;

Misschien is het aardig om hier de tegenspeler te nemen: Tsjang-Kai-Sjek. Tsjang-Kai-Sjek is het type van de verslagen generaal, maar hij heeft zijn leger nog. Hij heeft een basis. Hij heeft bondgenoten. Zolang hij deze heeft is hij China. Voor hem is China eigenlijk - al mag je dat niet hardop zeggen - het keizerlijke China van voorheen, met rangen en standen. Een welvarend, maar bovenal goed geordend, goed gedrild goed gedisciplineerd China, waarin de mens zijn plaats moet weten in de maatschappij en aan die plaats gebonden moet blijven, daar eens het begrip "Tao" een heel groot gedeelte van de Chinese filosofie en van de samenleving heeft beheerst. Deze man heeft heel wat meer scheve schaatsen gereden in zijn leven dan Mao. Wat dat betreft: in elke stad waar hij politiek is geweest, had hij een typisch Tsjang-Kai-Sjek-point, een checkpoint met een dame erin. Op het ogenblik is dat natuurlijk ook afgelopen. Hij heeft zich ook heel wat weelde veroorloofd, waarover dan niet al te veel wordt gezegd. Maar ik kan u verzekeren, dat voor hem het beste nog niet goed genoeg was. Omdat hij zichzelf ook weer heeft weten te maken tot een soort godenzoon (een figuur, die boven anderen staat), is ook hij zeker geen democratische figuur. Wij mogen hem zien als iemand, die een dictatoriale overname ten koste van alles (desnoods een wereldvernietiging) van het land China tot stand zou willen brengen, en al kan dat niet, het blijft zijn droom. Hij heeft heel wat risico's gelopen en de Ver. Staten hebben hem verschillende malen moeten tegenhouden. Het is misschien niet algemeen bekend, dat Amerikaanse torpedojagers een kleine invasievloot naar de Chinese kust eenvoudig met geweld hebben tegengehouden; maar daarover spreekt men niet. Men kan toch niet zeggen, dat men zijn bondgenoten in de grond boort, omdat ze de vrede met een vijand in gevaar brengen?

Hier heeft u ook weer een typisch staaltje van de staatslieden van deze dagen. Als je ze allemaal bekijkt, stuk voor stuk, dan zijn ze nogal middelmatig. We vinden weinig grote figuren en als sommige figuren groot lijken, dan blijkt er onmiddellijk een steekje aan los te zijn.

Hitler was een groot man. Napoleon was een groot man. Maar wat waren dat voor mensen? Het waren mensen met een minderwaardigheidscomplex, met (in het Duits gezegd) een Geltungsdrang ohne Ende. Het waren mensen, die liever de hele wereld zagen vergaan dan hun beeld van eigen grootheid in puin te zien vallen. Van die mensen vinden we er ook wel een paar in de vele kleine republiekjes in Afrika.

U denkt misschien aan die conflicten rond Maurice Tsjombe als een zuiver politiek steekspel. Het gaat niet alleen om de politiek. Het gaat hier om het idee van het aanzien, van de macht. Tsjombe was de man, die meende met het westen achter zich van alles te kunnen bereiken. Ten slotte is het hem niet gelukt, omdat naast de Belgische belangen machtige Amerikaanse belangen ook een woordje meespreken. Al die staatslieden hebben de behoefte om de eersten te zijn; en om de eersten te zijn en te blijven richten zij bloedbaden aan.

Niemand van u kan zich enig begrip maken van de massamoorden, die in de laatste tien jaren in praktisch elk deel van Afrika hebben plaats gevonden, uitgezonderd misschien Zuid-Afrika, de Oranje-Vrijstaat. Of u nu gaat naar Zambia, naar Nigeria of waar dan ook, zelfs naar Egypte of Madagaskar, overal liggen de doden, duizenden doden.

Staatslieden zijn mensen, die gelijk kunnen krijgen, omdat ze de macht hebben om degenen, die het niet met hen eens zijn, blijvend de mond te snoeren. Dit zullen we in het westen niet zo flagrant zien, maar laten we dan een voorbeeld nemen aan de Griekse revolutie en hetgeen zich daar afspeelt.

In de eerste plaats wil men de koning toch eigenlijk niet kwijt, Dat is heel vreemd. Men heeft een vaan nodig en die kan men kennelijk zelf niet vinden, omdat men - van militair origine zijnde - trouw in zijn vaandel heeft geschreven en daarmee niet ontrouw kan worden aan zijn eed en belofte. Maar men wil het land regeren. Men wil handhaven wat is. Indien de macht van het leger en het aanzien van bepaalde hoge ambtenaren en standen niet waren aangetast door de Griekse regering en door de daaruit voortkomende geschillen, dan zou er nooit van een machtsovername sprake zijn geweest.

Bekijk die mensen eens stuk voor stuk, als u de kans krijgt. Kijk naar de manier, waarop zij zich trachten te verdedigen door alles af te wijzen wat op kritiek zou kunnen lijken. Hoe bang ze zijn voor kritiek, omdat ze geen antwoord hebben. Mensen, die concentratiekampen instellen. Mensen, die hun idee van de juiste kleding, van de juiste liederen, van de juiste omgangston, ja, misschien zelfs van de juiste wijze van samenkomen aan ieder ander opleggen. Dictatoren, die met hun priesters voorop, trachten het volk duidelijk te maken dat er maar één manier van leven is. Elke staatsman is iets dergelijks.

Compromisstaatslieden zijn weer iets anders. Als wij naar b.v. Brezjnef kijken, dan zien wij een compromisstaatsman. Hij is niet een feitelijke machthebber, maar hij is een middelpunt geworden voor verschillende belangengroepen, die elk voor zich de ander de macht niet gunnen en die juist daarom, ondanks hun betrekkelijke onbetekenendheid, uiterlijk zeer grote macht bezitten. Maar vergeet niet, dat zo iemand gelijktijdig afhankelijk is van die anderen.

Kroetsjef is indertijd iemand geweest, die zich - omdat hij een veel harder revolutionair was - kon losmaken van de belangengroepen. Maar hij maakte een fout: hij vergat dat hij de steun nodig had vooral van de rode luchtmacht en het rode leger, die hem al een- of tweemaal hadden gered. Hij gaf hen niet wat ze vroegen. Hij meende, dat hij het zelf kon doen en moest vallen.

Brezjnef staat een dergelijk lot te wachten. De mannen op de achtergrond zijn de mannen, die een bepaald deel van het publieke leven beheersen. Het zijn degenen, die industrieën hebben en die het voor zichzelf belangrijk vinden dat hun industrieën worden uitgebouwd, want dat is macht.

Er zijn mensen, die uitgaan van een politiemacht, want de geheime politie bestaat nog steeds, ook al is het misschien geen Tche-Ka of Gepoe meer, maar ze is er. De geheime politie is ook een machtsgroep.

Dan hebben we de partijgroep. Die partijgroep heeft de partijdiscipline, die is gebaseerd op een klein partijleger, dat in feite functioneert als een soort geheime politie. Het aanbrengen van iedereen is, zoals u weet, in elk dictatoriaal land een graag geziene bezigheid. Of je nu behoort tot de rode jeugd, bij de Bund Deutsche Mädel, de Hitler-Jugend of de jonge Falangisten, dat maakt zo weinig verschil uit. Overal word je geleerd, dat je de afwijking moet aanwijzen en aanbrengen.

In Rusland is die partijmacht op het ogenblik een gevaarlijk iets geworden. De partij n.l. is een zeer klein deel van het volk en bij een ruimer worden van de sociale omstandigheden is men niet meer in staat om met die kleine partij zonder meer alles te regeren. Wat men dus nodig heeft, is leden. Maar men kan niet iedereen als lid aannemen, want het moet een voorrecht blijven. De selectie van de leden van de communistische partijen is de laatste tijd aanmerkelijk verscherpt, maar gelijktijdig is de het ledental de laatste jaren groter geworden. Men zoekt wanhopig naar betrouwbare, volgzaam leden; en als ze dan een beetje dom zijn, is dat niet zo erg, ze krijgen de politieke scholing wel. Hier heeft u een eigenaardig voorbeeld hoe het eigenlijk in elkaar zit.

Kijk nu eens naar een revolutionair als Walter Ulbricht. Ulbricht is een oude revolutionair; d.w.z. dat hij in de revolutie zat, nog voordat Hitler aan het bewind kwam. Hij is ook de man geweest, die ook in die tijd de revolutionair is geweest. Hij bleef zijn eigen denkbeelden volgen. Hij kwam naar Rusland en kwam daar in de school van de machtspolitiek. Dit eigenaardige, wat geitachtig aandoende ventje is misschien geen groot staatsman, maar hij is

buitengewoon koppig en buitengewoon hard. Die hardheid zou men hem misschien niet aanzien, maar hij gaat over lijken, indien het nodig is. Liever niet, maar als het niet anders kan over 10.000 lijken, want niets is belangrijker dan de orde en de discipline. De opbouw van een partij, van een apparaat is voor hem je van het. Dat is niet te verwonderen, want hij heeft zijn scholing gehad in de tijd dat het apparaat Nixon (?) in Rusland het voor het zeggen had met de opleiding van buitenlandse agitatoren.

De geschiedenis van de buitenlandse staatslieden, zoals ik ze u vertel, is natuurlijk allesbehalve volledig. Er zijn vele namen te noemen. Castro b.v.. Fidel Castro, een man die geen goed advocaat was, al heet het nu dat hij dat wel was. Hij begon met zich sterk te bemoeien met recht en onrecht. Door zijn bewogenheid t.a.v. onrecht (dat inderdaad bestond) en een zeker nationalistisch gevoel word hij revolutionair. Maar als revolutionair verloor hij zijn baantje. Dat vergeet men. Hij verloor dus de mogelijkheid om z'n brood te verdienen. Hij heeft toen nog een tijdje als leraar in bergdorpen gewerkt. Ook daar hebben ze hem eruit gegooid. Overigens, naar men zegt, op aanraden van de American Food Co.. En pas vanaf dat moment is hij werkelijk de man van het verzet geworden. Hij had rond zich een aantal mensen, die even bekwaam en hard waren, die even graag wilden vechten. En er was enorm veel onrecht. Castro had dus in zekere zin gelijk. Hij was geen goed advocaat, omdat zijn wetskennis hier en daar misschien wel eigenaardige hiaten en haken vertoonde, maar hij was een goed redenaar. Daarvan is hij tegenwoordig nog overtuigd, ofschoon hij het vaak eerder zoekt in de kwantiteit dan in de kwaliteit. Deze man heeft zichzelf opgeworpen tot het beeld van wat men in de wereld moet zijn. Een goed Cubaan moet eigenlijk iemand zijn, die op Castro lijkt. En als hij niet op Castro lekt, dan mankeert er iets aan die Cubaan, niet aan Castro. Hierdoor ontstaat er een eigenaardige camaraderie, waarbij wordt gepoogd om de oude guerrilla-activiteit a.h.w. over te planten in het dagelijks leven met de broederschap, de kameraadschap en toch ook weer de directe samenwerking en gehoorzaamheid; en dat gaat niet voor een heel volk. Daarom grijpt men naar de scholing en we zien naast elkaar bestaan een soort guerrilla, maar nu officieel als politiemacht e.d. uitgedost, daarachter een geheime politie, die als elke geheime politie misschien meent goed werk te doen, maar zo gemeen is als ze belangrijk en groot is. En weer daarachter is een enorm apparaat van opvoeding en scholing.

Let wel, er is veel gedaan op Cuba. Zoals er in Mexico enorm veel is gedaan, evenals in Rusland. Als u even goed nadenkt, zijn er fantastische dingen bereikt, zelfs in de laatste jaren, want wat daar economisch, opvoedkundig, industrieel is gepresteerd, mag men zeker niet onderschatten. Maar het belangrijkste van alles is steeds de handhaving van een bepaald beeld van aanzien, prestige. Mexico-City moest de Olympische Spelen hebben. Dat is niet voor niets; een façade naar buiten toe. Op dezelfde manier moet Rusland zijn bijzondere bereikingen hebben; de façade naar buiten toe. Op dezelfde manier probeert Franco met toeristen, met enorme hotels e.d. naar buiten toe aanzien te verwerven. Even zo zien we op het ogenblik vele staatjes rond de Middellandse Zee hotels uit de grond stampen, vaak veel te groot en te kostbaar om eigenlijk rendabel geëxploiteerd te worden. Datzelfde zien we in Tsjecho-Slowakije en in Roemenië.

Denk even na waar het om gaat: façade, front. De staatslieden zijn acteurs. Ze moeten een weelderige achtergrond hebben, omdat slechts dan hun rol goed uitkomt. De meeste van hen zijn niet integer genoeg om tegen de kale achtergrond van de feiten overtuigend te werken. Daarom hebben ze iets nodig (een optocht misschien, een parade over het Rode Plein of een aantal nieuwe steden, een herbouwd oud-Warschau) waartegen ze zich kunnen vertonen. Zoals Ulbricht een soort "rode valken"-Hitlerjugend heeft gesticht en het nodig vindt om tenminste eens per jaar, maar meestal 3 keer per jaar zich temidden van de jeugd te begeven als een vaderlijke vriend, kennelijk vergetend dat ook Hitler de kleine meisjes met de bloemen zo aardig kuste en over de kopjes wist te strelen.

Dat zijn de figuren, die de wereld regeren. Acteurs, die haast uit noodzaak oneerlijk zijn. Mensen, die ergens een frustratie hebben en uiteindelijk de kans hebben gevonden om die uit te leven, om te zijn of te schijnen wat iedereen zei, dat ze nooit konden zijn. Mensen, die zeker bekwaam zijn - laten we hen niet onderschatten - die begaafd, intelligent zijn, maar die - juist omdat ze iets willen zijn wat ze eigenlijk niet kunnen zijn of iets willen handhaven wat niet is te handhaven - oneerlijk zijn. De staatslieden van deze wereld zijn goedmenende bedriegers, representanten van een vaak betrekkelijk kleine kliek. Eigenlijk mag ik dat niet zeggen. Dat zou belediging zijn van vreemde staatshoofden. Als je vroeger zei, dat Hitler de

joden vervolgde, was dat ook niet toegelaten. Je mocht niet zeggen, dat hij dergelijke dingen deed. Dat mag je tegenwoordig ook niet, maar je kunt misschien toch wel dit zeggen:

Al deze staatslieden zijn gebonden aan de welvaart; d.w.z. aan de economie van een volk. In een arme staat betekent dat: Ik moet zorgen, dat de mensen de kans hebben om genoeg te eten te krijgen. Dat je althans iets voor hen kunt doen; dat je hun iets kunt geven, iets kan laten zien. In de rijkere staten betekent het, dat er werkgelegenheid moet zijn; dat de mensen koopkracht moeten hebben. Het betekent, dat de staatslieden niet alleen maar afhankelijk zijn van wat het volk zou willen of van hetgeen ze zelf willen. Ze moeten voortdurend trachten tot een compromis te komen met b.v. kapitaalgevers. Dacht u dat Nederland zoveel voor de Amerikanen investeerde omdat het zo goed is voor het volk? Amsterdam investeert miljoenen. Rotterdam heeft miljoenen geïnvesteerd voor chemische industrieën, die de lucht voor de burgers verpesten. Dat is omdat er werkgelegenheid moet zijn, omdat er geld moet zijn. Dat is omdat er een schijn van welvaart moet zijn. En als die schijn van welvaart moet worden gekocht desnoods niet de gezondheid van de mensen, desnoods roof aan de spaarder en aan de bezitter van geldswaarden, dan is dat onbelangrijk. Men moet verder kunnen gaan.

Niets is belangrijker voor de staatsman dan om te continueren staatsman te zijn. Niets is belangrijker voor de geestelijke leiders van deze wereld in de stof dan geestelijk leider te zijn met aanzien en gezag. In het begin heb ik John Maasbach aangehaald, een heel kleine geestelijke leider in de stof. Het is misschien wel een aardig voorbeeld van de manier, waarop iemand tot grootheid komt, want hij heeft op zijn terrein zeker een bepaalde grootheid bereikt. John Maasbach is lekenprediker, zullen we maar zeggen, godsdienstleraar, o.a. in Dordrecht. Hij wordt verschillende keren betrappt én op een eigenaardige uitleg van het Woord én ook op eigenaardige praktijken. Hij wordt eruit geschopt. Dat gebeurt hem 2 á 3 keer. Op een gegeven ogenblik ziet hij kans om zich met de Osborne-campagne te verbinden en van daaruit met het genezend Christendom. Hij is als zovele predikers. (U weet, in Nederland zijn heel veel kerkgenootschappen, die één kerkje hebben. Net zoiets, als de O.D.V. maar dan op bijbelse grondslag. Hun afgescheiden zijn baseren zij op het feit, dat ze 3 woorden anders uitleggen dan een ander.) Deze onafhankelijkheid bereikt Maasbach ook voor zichzelf. Hij werkt met geestelijke genezing. Hij maakt gebruik van suggestie, van schuldbewustzijn van de mensen, en hij leeft er zelf steeds beter van. Hij bereikt ook voor anderen wel veel. Want vergeet niet, dat u als buitenstaanders wel kunt zeggen: Nou ja, dat is toch eigenlijk wel een beetje te erg. Maar er zijn een heleboel mensen, die daar een houvast vinden, die daar hun ziel en zaligheid vinden. Maar dat betekent ook, dat de prediker rekening moet houden met de gemeente. Hij moet die gemeente voortdurend opzweepen tot een grotere verering, een grotere aanvaarding van zijn persoonlijkheid, ook al spreekt hij over de grote en blijde boodschap.

Dit is een voorbeeld. Maar denkt u niet, dat het met vele anderen niet precies zo ging?

Neem het Kabinet De Jong. Minister De Jong is een zeer kundig man, laten we dat voorop stellen. Hij is ook - in verhouding - een zeer integer man, maar hij is een compromisfiguur. De staatssecretaris, die men nu maar heeft genomen, omdat men niemand anders kon vinden, waarmee iedereen het eens kon zijn. Een compromisfiguur; en dat wil zeggen, dat zijn bewind, al wordt het dan door sommige partijen voortdurend aangevallen en afgekeurd, in feite het bewind is dat de partijen onderling hadden afgesproken. Degene, die de oppositie heeft, mag dan de zaak afkraken en als het te erg wordt kraakt de rest mee, zolang het Kabinet maar niet valt. Dat betekent dus, dat de man op zich integer mag zijn, maar dat hij nooit precies zal mogen, durven en kunnen zeggen wat er aan de hand is. Dat hij het volk eenvoudig niet zou kunnen verklaren waarom bepaalde bankfusies ineens zijn toegestaan; waarom bepaalde bedrijven ineens voordelen kregen; waarom bepaalde problemen niet worden opgelost. Dat moet u de staatslieden niet al te zeer verwijten, want zolang u blind bent voor hetgeen de staatslieden zijn, zijn ze als acteurs, die zozeer in hun rol geloven, dat ze niet anders meer weten te doen dan voortdurend te acteren en ten slotte vergeten wie ze zijn. Dat is het grote bezwaar van de staatsman. U weet, dat ze over de Ver. Staten zeggen: "Er zijn veel onbekwame presidenten geweest, maar ze zijn allen naar hun ambt en de verantwoordelijkheden ervan toe gegroeid."

Als iedereen u vertelt, dat u almachtig bent en iedereen doet alsof u almachtig bent, dan zult u op een gegeven moment reageren alsof u almachtig bent. Een suggestie. Deze suggestie is voor de staatsman fataal. Indien de staatsman begint te geloven dat hij iets bijzonders is, omdat iedereen het zegt en hij zijn zelfkennis verliest, dan gaat hij dat wat hij eens acteerde

en waarvan hij wist wat de realiteit was als een werkelijkheid beleven; en op dat ogenblik raakt hij elk contact met de wereld en het werkelijk wereldgebeuren kwijt. Waar dat gebeurt, daar zien we oorlogen uitbreken; daar zien we nationale rampen ontstaan; daar zien we de moest goedbedoelde plannen exploderen in de vernietiging van volkeren. Wie naar staatslieden kijkt, moet naar mensen keken; en dan niet alleen naar de gedegen huisvaders en huismoeders, die zich zoveel moeite getroosten en zoveel tijd opofferen voor het vaderland, voor de buitenlandse relaties e.d.. Men moet daarnaast de mensen zien met al hun fouten. Mensen met behoefte tot een zekere erkenning. Mensen, die iets exceptioneels hebben. Mensen, die ernaar hunkeren om iets te zijn. Soms groeien ze er bovenuit.

Bernhard van Lippe Biesterfeld, uw prins Bernhard, is daarvan een typisch voorbeeld. Een jonge, wat onzekere man met - laten we eerlijk zijn - een wat eigenaardige achtergrond, die mag worden wegverklaard door degenen, die op het ogenblik dat allemaal moeten verantwoorden. Hij was b.v. lid van de S.S.. Zogenaamd een sportvereniging, maar er zat altijd wel meer aan vast. Die jonge man komt hier en hij bereikt een verheven worden tot een vorstelijke status. In het begin is hij een beetje iemand - ik wil niet hatelijk zijn - die met zijn glimlach doet denken aan een kappersbediende die op een fooi hoopt. Maar langzamerhand leeft hij zich in het volk in. Hij wordt, dank zij het kapitaal van de Oranjes, deel van de economische waarde van Nederland. Hij wordt representant van het familiekapitaal naar buiten toe, maar gelijktijdig de beste handelsreiziger, die Nederland ooit heeft gehad. Een playboy in zekere zin, die heus niet altijd feilloos is, maar aan de andere kant iemand, die zichzelf hervindt; en in het zichzelf hervinden - dat is typisch - eigenlijk gaat terugtreden uit de openbaarheid. De Bernhard van eens, die maar al te blij was als men hem bejubelde, maakt plaats voor een man, die het dan wel accepteert als deel van de job, maar die eigenlijk liever rustig zijn gang gaat en die zo tussen neus en lippen door enorm veel kennis en grote vaardigheid op allerlei gebied heeft opgedaan: technisch zowel als economisch.

Er zijn mensen, die zo over hetgeen ze waren heengroeien. Dergelijke staatslieden zijn zeldzaam. Ze zijn onder de meest kostbare mensen te rekenen, die er zijn; en heus niet, omdat ze nu toevallig minister-president zijn gedurende een bepaalde periode of omdat ze getrouwd zijn met de een of andere regerende vorstin, maar omdat ze als mens zichzelf hervinden, zonder door hun rol te veel te worden beïnvloed.

Misschien dat ik daarmee het best kan sluiten. Dit, vrienden, is werkelijk de achtergrond van de staatsman achter de schermen. De mens, die te onzeker is om de bevestiging van eigen grootheid te kunnen missen. Soms de mens, die beseft waar zijn eigen tekortkomingen liggen, deze accepteert en dan - niet meer de erkenning van anderen behoevende - in staat is zoveel te doen en zoveel te begrijpen, dat pas vele jaren later een werkelijke waardering voor zo'n figuur mogelijk is.

Laten we niet vergeten, dat Abraham Lincoln ook een loud-mouth (een schreeuwlelijk) was, en dan nog een lelijke. Een schreeuwlelijk, die ook niet als idealist naar voren is gekomen, maar die langzaam maar zeker integriteit hoger ging schatten dan politiek; die menselijkheid en vriendschap voor de mensen hoger ging schatten dan de erkenning van bepaalde waardige figuren en die juist daardoor in conflicten is geraakt, die misschien (op het ogenblik is het natuurlijk goed, want het is historie) voor de Ver. Staten beter op een andere manier opgelost hadden kunnen worden; die daardoor vermoord is, maar die desondanks behoort tot de groten onder de staatslieden. Zoals ergens anders Disraeli ook een fantastisch groot staatsman is geweest.

Laten we ook niet vergeten het voorbeeld van de grote, zwakke Bismarck, die de perfecte uitvoerder was, maar een man zonder initiatief. De generaal, die bevelen nodig had en die daarom gelijktijdig groot was en klein; die uit de veelheid van zijn goed-doen de mislukking bracht. Dat zijn de staatslieden.

Kijk dan naar uw politici, uw staatslieden, uw geestelijke leiders van deze tijd. De onstoffelijke geestelijke leiders, die kunt u moeilijk controleren maar degenen die op aarde leven kunt u gadeslaan. En let dan niet alleen op een schandaaltje. Het Profuma-schandaal b.v. is toevallig één klein vuurtje in het openbaar, terwijl er een heel smeulend veen onder de politici ligt met precies hetzelfde vuur. Laten we ons daarover niet druk maken. Maar laten we proberen te kijken naar die mensen, hoe ze komedie spelen, in hoeverre ze acteren, wat ze werkelijk zijn, wat niet werkelijk zijn. Het is onthullend. Het zal u misschien in staat stellen t.a.v. die

staatslieden niet meer te reageren als tegenover mensen of goden, die het beter weten, maar in de eerste plaats als mensen.

Indien u eerlijker en bewuster staat tegenover de staatslieden van deze tijd, dan zult u het die staatslieden ook eenvoudiger mogelijk maken om eerlijke mensen te worden en te blijven; want dat is voor hen op het ogenblik nog haast onmogelijk.

DISCUSSIE

❖ *Wilt u ons iets vertellen over geestelijke leiders niet in de stof?*

Ik heb daarvan in het begin een beschrijving gegeven. Ik geloof niet, dat het opportuun is om daarop verder door te gaan, daar dit een afzonderlijk onderwerp zou moeten zijn en de leiders van deze wereld voor u grotendeels de mensen in de materie zijn.

❖ *Bedoelt u soms met het Verborgene Priesterrijk naast de Witte Broederschap wat elders planetaire hiërarchie (met aan hij hoofd de Christus) wordt genoemd?*

Als u spreekt over een hiërarchie, dan komt u toch weer bij het rijk van de Heer der Wereld terecht. Het Verborgene Priesterrijk is kort te omschrijven als een aantal ingewijden of ten dele ingewijden, die zich baseren op hun relatie ten aanzien van God, en trachten hun eigen Godsbesef als een soort inwijding over de wereld te verbreiden met alle middelen, die zij daartoe dienstig achten.

❖ *Als het laatste juist is, onder welke andere namen in de literatuur kan ik het Verborgene Priesterrijk dan vinden en wie zijn enkele van hun meer bekende vertegenwoordigers?*

In het verborgene Priesterrijk zijn er geen bekende vertegenwoordigers. Degene, die in het verborgene Priesterrijk intreedt, verliest n.l. zijn gezicht en de naam, waaronder hij bekend is geweest, omdat hij in het totaal van zijn acties voortaan onderworpen is aan de inspiratieve waarde en erkenning enerzijds, die het priesterrijk mogelijk maakt, anderzijds gebonden is aan de wetten, waardoor die erkenning, op een volgens mij soms wat eenzijdige wijze, op aarde tot uitdrukking wordt gebracht.

❖ *Wat was de reden dat de O.D.V. indertijd, naar ik me meen te herinneren, het uitschakelen van John Kennedy als een geluk in zekere zin beschouwde? Had zijn rol niet datgene kunnen brengen, wat de legende hem nu toeschrijft?*

Hij had nooit kunnen verwezenlijken wat hij wilde. Kennedy had het heel ver gebracht, maar hij wist zelf reeds dat zijn - zullen we zeggen politieke - val bijna onvermijdelijk zou worden, omdat hij met te grote belangengroepen in strijd was gekomen. Door het feit, dat hij werd vermoord, werd er een soort sanctie gegeven aan vele dingen die hij heeft nagestreefd, maar die bij zijn verder leven eenvoudig zouden zijn afgebroken. Dan zouden bepaalde conflicten in de Ver. Staten thans misschien minder gewelddadig zijn, maar ze zouden daarentegen veel ernstiger voortwoekeren en daardoor veel grotere gevaren met zich brengen én voor de rust van de Ver. Staten als zodanig én bij een eventueel toch aftreden van Kennedy als een nog veel sterkere oorlogsdreiging tegenover andere staten.

❖ *Zijn enkele van onze leidende figuren niet tevens lagere ingewijden en daardoor rechtstreeks of intuïtief bij het geestelijk wereldbestuur betrokken? Zo ja, wie zouden wij daarvoor kunnen inschatten? Was b.v. een Albert Schweitzer een van hen? Of mag u geen verdere namen noemen?*

Ik geloof niet, dat het opportuun is namen te noemen in dit geval. U moet me dat niet kwalijk nemen, dat ik er niet van houd om iemand, die zichzelf immers niet als ingewijde te kennen geeft, een dergelijk etiket op te plakken, of hij in leven is of niet. Ik kan u slechts dit zeggen: Degenen, die beweren dat ze geestelijke ingewijden zijn en aan het wereldbestuur deelnemen, zijn over het algemeen geen geestelijke ingewijden, aangezien degene, die werkelijk ingewijd is, zich niet pleegt bezig te houden met het wereldlijk bestuur in de vorm, waarin dit thans bestaat.

❖ *Dat was met Schweitzer niet het geval, neem ik aan. Maar er zijn bepaalde initiatieven van hem uitgegaan, die onze mentaliteit sterk hebben veranderd.*

Het oordeel over zijn al of niet ingewijd zijn laat ik dan verder aan u over. Dat hij een zeer waardevolle persoonlijkheid is en dat hij voor deze wereld bepaalde dingen heeft betekend, is wel zeker. Ik heb u reeds gezegd: U moet niet van mij verlangen, dat ik iemand het predikaat

"ingewijd" omhang, indien hij dat voor zichzelf niet opeist. En als hij het voor zichzelf opeist, dan zal ik zeggen waarom het onjuist is. Want degene, die het in het openbaar voor zichzelf opeist, is het niet.

❖ *U sprak over diverse groepen, die geestelijke leiding geven. Werken deze onder één centrale topfiguur? En hoe staat het met de duistere machten, bemoeien deze zich ook met de politiek?*

Uit de aard der zaak bemoeien alle geestelijke machten zich met de wereld, zowel de lichte als de duistere. De door mij genoemde drie hoofdrichtingen worden beschouwd als z.g. lichtende krachten. Het Priesterrijk omdat het de goddelijke Kracht, het goddelijk Licht tot openbaring tracht te brengen. De Witte Broederschap uit de aard der zaak omdat zij de bewustwording en daarmee de geestelijke evolutie van de mensheid tracht te bespoedigen op de juiste wijze. Het Rijk van de Heer der Wereld omdat hierbij een herstel van de harmonische mogelijkheden en waarden op aarde voortdurend wordt nagestreefd. Indien we het willen vergelijken, dan zouden we kunnen zeggen: Het Verborgene Priesterrijk is de witte magie, gebruikt om - zij het eenzijdig - de mensheid te helpen en eventueel te genezen. De Witte Broederschap is goddelijke naastenliefde, uitgedrukt in een zo praktisch mogelijk ingrijpen, waar dit mogelijk is. Het rijk van de Heer der Wereld is de groene magie; d.w.z. het gebruik van natuurkrachten met het doel een zo groot mogelijke harmonie in stand te houden volgens de wetten, die de natuur heeft gesteld en die voor de mens en voor de wereld dus de meest gunstige zijn voor verdere ontwikkeling op geestelijk en ander terrein.

❖ *En wat betreft die topfiguur. Is er niet één*

Er is niet één topfiguur, of u moet zeggen: God. En misschien kunt u dan nog zeggen: de zon of kunt u nog roepen naar de eerste Genius van de zon: Arcan. Dan kunt u verder duiden op de weerkerende kracht (de Messiah) en kunt u die beschouwen als voor alle drie de groepen belangrijk. Maar ze zijn niet regerend in die zin, dat ze coördinerend tussen de groepen optreden. De coördinatie komt dus voort uit het besef van de kosmische harmonie, dat in al deze groepen bestaat. Het kan echter niet gepersonifieerd worden.

❖ *Is de Heer der Wereld de directe representant van de Geest van de aarde?*

Zegt u maar de Logos van de aarde. Als u mijn inleiding ooit nog eens kunt naluisteren of herlezen, dan zult u zien dat ik dit ook uitdrukkelijk heb gezegd.

❖ *Wilt u ons nog enkele eerlijke en rechtschapen staatslieden noemen?*

U moet het mij niet zo moeilijk maken. Laat mij het zo zeggen: Volgens mijn maatstaf van eerlijk kan ik u geen enkele eerlijke staatsman noemen. Volgens de maatstaf van rechtschapenheid in de zin van "eerlijk streven naar hetgeen men juist acht" zou ik u er wel een 20 - 30 kunnen noemen. Maar ik geloof niet, dat u die allen als zodanig zoudt erkennen. Ik geloof ook niet, dat dat zo erg belangrijk is. Onthoudt u één ding: Een staatsman kan niet eerlijk zijn, want als hij dat is, is het geen staatsman meer. Zijn rechtschapenheid ligt dus niet in zijn eerlijkheid, zijn oprechtheid en zelfs niet in zijn betrouwbaarheid in de eerste plaats, maar in zijn toegewijd zijn aan hetgeen hij dient en eventueel in het waarmaken van hetgeen hij stelt als belofte of als juist.

❖ *Maar hij kan nooit consequent zijn, als hij niet kan onderhandelen.*

Ik weet niet, of dat de juiste opmerking is. Ik geloof, dat je consequent kunt zijn als je onderhandelt, ook indien je eerlijk bent over je onderhandelingen. Maar als je doet, of je gelijk krijgt, terwijl je weet dat je ongelijk had en geen gelijk hebt gekregen, alleen om daarmee te bereiken dat men je later zal steunen, wanneer je misschien meer kans hebt om wel gelijk te krijgen, dat lijkt mij niet juist.

❖ *Wat denkt u van Johnson?*

Een man, die onverwacht uit zijn middelmatigheid de kans zag om de top te bereiken en die - hem bereikt hebbend - bijna ten onder ging aan hetgeen hij niet had verwacht ooit te moeten dragen. Johnson is een man, die ten onder is gegaan aan de belangenstrijd van de verschillende grote instanties en groepen rond hem en die in zijn zwakte, die uiterlijk gelukkig enigszins verborgen is gebleven, juist daardoor grote schade aan zijn gezondheid heeft geleden. Ofschoon hij heel erg blij was om president te worden en die kans ook onmiddellijk heeft aangegrepen. Het is misschien niet algemeen bekend, maar voordat Kennedy eigenlijk goed en wel dood was, gedroeg Johnson zich reeds enigszins als president en nam hij alle

bevoegdheden van het presidentschap op zich, voordat de familie Kennedy met het vliegtuig werd vervoerd.

❖ *Ik heb het gevoel, dat alle door u genoemde staatslieden in de historie zullen verdwijnen. Zijn er ook onopvallende figuren, die, naar later zal blijken, de gang der wereld een andere richting opduwden, zoals b.v. Jezus in zijn tijd als een onbekend profeet zijn weg ging?*

Dergelijke profeten zijn er altijd, maar hun historische belangrijkheid wordt niet bepaald door hetgeen zij zelve zijn, maar door wat de wereld kan aanvaarden van hetgeen zij wilden zijn. Het is niet Jezus zelf, die belangrijk is in de historie. Het is dat wat de mensen van Jezus hebben gemaakt. Anders gezegd: De Jezus, die heeft geleefd en is gestorven, is eigenlijk onbekend gebleven, maar zijn karikatuur is verheven tot de God van deze wereld. Ik hoop niet, dat u mij dit oordeel kwalijk neemt. Het klinkt hard, maar het is juist.

❖ *Kan een staatsman met een grote zelfkennis ooit voldoende zelfvertrouwen opbrengen om een zware taak eerlijk te verrichten?*

Het lijkt me niet geheel uitgesloten, dat dit eens zal voorkomen in de toekomst, maar ik geloof niet dat in het heden die mogelijkheid bestaat. Een staatsman, die eerlijk is, zal waarschijnlijk zijn eigen tekortkomingen te goed beseffen. Een staatsman, die zelfvertrouwen heeft, moet zichzelf wel bedriegen om met zelfvertrouwen de verantwoordelijkheid te kunnen aanvaarden, die hij op zich neemt.

❖ *Hoe zou, volgens, u de beste levenshouding van de gewone burger moeten zijn in een dictatoriaal geregeerd land?*

De beste levenshouding van de burger zou zijn: Ik verzet me niet tegen de overheid daar, waar het onbelangrijk is. Daar, waar het voor mij belangrijk is, zal ik elke consequentie accepteren van een volgens me juist handelen. U ziet, het is eenvoudig genoeg. Wees niet bang. Pijn kan nooit lang duren. Dood is alleen verandering van wereld. Maar je wezen laten verkrachten, je geest laten breken, is iets wat je na de dood eeuwen en soms tienduizenden jaren met je moet meeslepen. Vergeet dat niet! Vele dingen zijn onbelangrijk; maak u daarover maar niet druk. Maar op het ogenblik, dat men werkelijk aan uw integriteit komt, dat men u werkelijk aantast in datgene wat voor uw wezen belangrijk is, aarzel dan niet om uw eigen weg te gaan, ongeacht de gevolgen.

Ik wil erbij voegen, dat indien ongeveer 20 %, ja misschien 15 % van de burgers deze weg volgt de dictatuur op den duur onmogelijk wordt. Zie Tsjecho-Slowakije waar op het ogenblik de houding van de burgers, niet van de schreeuwende studenten, maar vooral van de burgers, die rustig de Russen verder negeren en ook bepaalde maatregelen voor zover dit mogelijk is, aan de feitelijke Russische suprematie - ongeacht de bezetting - reeds zeer veel schade heeft gedaan. Indien ze dit nog twee jaar kunnen volhouden, zal Rusland er geen zin meer in zien om in Tsjecho-Slowakije een bezettende macht te handhaven. Dan zal men trachten de Tsjechen zoveel voordelen te geven en te beleven, dat ze op grond daarvan hun trouw aan Rusland zullen vernieuwen. Iets dergelijks is zelfs in Hongarije na de revolutie gebeurd.

❖ *Er leeft iets in deze tijd wat ik eigenlijk erg geheimzinnig vind, als je het geestelijk bekijkt. En dat is het geld, waarom alles draait en dat ieders leven uitmaakt.*

Ik zal proberen ook daarop een antwoord te geven, ofschoon het met de staatslieden niet direct iets te maken heeft. Geld is een illusie. Geld is in feite de koopkracht ofwel de waarde, die uw arbeid en uw vermogen tot productie bezit. Geld is dus fictief, het is niet reëel. Indien men nu uw behoefte aanmoedigt (met andere woorden u ertoe brengt om uw eisen steeds hoger te stellen en steeds meer te willen verwerven), dan kan men u dwingen steeds meer arbeid te verrichten. Geld wordt dus doodgewoon gebruikt om de mensen op te jagen, zonder dat ze eigenlijk in feite rijker worden. De meeste mensen lijden meer onder het overbodige bezit, dat ze in hun huis hebben dan aan een tekort aan werkelijk comfort. Sommige mensen willen zo comfortabel leven, dat ze geen leven meer hebben.

❖ *U doelde zo even op het verborgen Priesterrijk, dat volgens uw mening een zekere eenzijdigheid vertoonde bij het voorstellen tot de weg naar inwijding. De Heer der Wereld heeft geen specifieke weg van inwijding. Is het ook niet zo dat die weg*

Een eenzijdige weg van inwijding is gebaseerd op één enkel systeem met uitschakeling van andere mogelijkheden. De Heer der Wereld geeft geen inwijdingsweg in de zin, waarin de Witte Broederschap b.v. die heeft gegeven (een mogelijkheid tot het bereiken van kennis via speciale middelen), maar geeft ervaring. Ervaring in een zich steeds herstellend harmonisch

geheel op zichzelf vormt een inwijding. Het mens-zijn zelf is een inwijding, ofschoon de meeste mensen dat niet beseffen.

❖ *Is dus het inwijdingsstelsel, dat in de theosofie wordt voorgesteld als van de Meesters, in feite hetgeen u bedoelt met het verborgen Priesterrijk?*

Dat is niet wat ik bedoel met het verborgen Priesterrijk. Dat is de z.g. inwijdingsweg van de Witte Broederschap waar het gaat om het geven van kennis, het toegang geven tot bepaalde herinneringen uit de tijd etc., ofschoon de mens niet wordt gedwongen daarmee ook bepaalde resultaten na te streven. Het verborgen Priesterrijk kent een discipline. De Witte Broederschap kent geen discipline. De Heer der Wereld kent geen speciale kennis, die voor enkelen wel en voor anderen niet beschikbaar is, maar kent alleen feiten, gebaseerd op harmonieën en disharmonieën en daardoor ervaringen, die op zichzelf een inwijdingsmogelijkheid vormen.

Indien u zich daarmee wilt bezighouden, dan kunt u zich het best wenden tot de z.g. vrije Rozenkruisersrichting. Ik bedoel daarmee dus niet Amorc, maar de z.g. vrije Rozenkruisersrichtingen, die in tegenstelling met de bestaande organisaties hun publicaties vrijgeeft, althans hun geheimen niet verborgen houden. Daar zult u over het verborgen Priesterrijk wel meer kunnen vinden.

Vrienden, mag ik beginnen met op te merken dat het mij verheugt geen lijst te hebben gekregen van alle mensen, die nog interessant zouden kunnen zijn: de Negus van Abessinië, Nasser, Soekarno, Soebandrio enz.. U heeft me er werkelijk plezier mee gedaan, want al deze mensen zijn precies als alle andere staatslieden.

Daarnaast heeft u gevraagd naar de achtergronden van de geestelijke leiding van deze wereld. Dat heeft mij ook genoeg gedaan, want geestelijke leiding is niet iets wat je zo gemakkelijk kunt omschrijven. Het is niet zo eenvoudig om uit te drukken wat ze wel en wat ze niet betekent. Maar zij is ongetwijfeld ergens het schema, het patroon, waarin alle andere bewegingen plaatsvinden. U moet zich deze wereld niet voorstellen als alleen maar een materiele wereld die evolueert en die een bepaalde ontwikkeling heeft. U moet zich ook voorstellen, dat die bewegingen zijn geregisseerd en kunnen worden gekanaliseerd. Dat doet de geestelijke leiding over het algemeen.

De grote achtergronden van de geestelijke leiders van deze wereld zou u kunnen samenvatten in een enorm gevoel van verbondenheid. Zelfs in het rijk van de Heer der Wereld weet men zich verbonden met de mens, omdat de mensen behoren tot de uitstralings sfeer van de aarde en als zodanig altijd een harmonie en contact met die aarde zullen behouden, zelfs wanneer ze in andere werelden of sferen gaan leven.

Voor de Witte Broederschap en voor het Verborgen Priesterrijk is het duidelijk, dat de mensheid nog veel meer harmonisch moet worden en dat men tracht dit voor die mensheid zoveel mogelijk te bereiken. Daarom verbondenheid.

Wij zijn als mensen en geesten in feite één geheel. Wij behoren tot één bepaalde fase van ontwikkeling. Dat bedoel ik niet alleen als een bepaald wortelras, maar eenvoudig als ontwikkeling van dat wat mens is. In deze eenheid zullen we ons verbonden moeten voelen met alle werelden en alle sferen – van de meest lichtende tot de meest duistere - waarin die mensheid bestaat.

Het is niet onze taak om licht en duister van elkaar te scheiden. Het is onze taak om in licht en duister een zodanige harmonie tot stand te brengen, dat zelfs het duister het licht kan aanvaarden en dat het licht het duister niet meer verwerpt. Wij moeten leren om samen te gaan; en dit samengaan kunnen we niet bereiken zonder een zekere richtlijn te geven, waardoor de mensheid leert anders te denken.

Dit anders denken neemt in uw tijd hand over hand toe. Er zijn vele voorbeelden van en ik geloof dan ook dat degene, die zich bezighoudt met de polsslag van deze dagen, daarin de koortsachtigheid van een verandering, van een zekere mutatie van besef zal ontdekken. Hieraan zijn de geestelijk krachten ongetwijfeld debet. Zij zijn reeds nu bezig, om via vele kanalen zoveel mogelijk richting en momentum te geven aan de juiste geestelijke ontplooiing van deze dagen. Dat de mens in de materie is gebonden, is op zichzelf niet erg. Dat hij uit die materie voor zichzelf bijzonder zware ketenen heeft gesmeed, is verwerpelijk.

Er moet een nieuwe wereld komen. Die nieuwe wereld wordt geschapen tegen wil en dank door uw politieke en geestelijke leiders op aarde. Zij willen meestal niet datgene voortbrengen wat ze doen n.l. een veranderende maatschappij. Maar zij kunnen het niet laten, omdat zij zonder dit hun aanzien en hun mogelijkheid om tot middelpunt te worden van de mensheid of van een deel van de mensheid zouden moeten prijsgeven. De geestelijke leiding weet dit en maakt ervan gebruik. Op de achtergrond van alles ligt de voortdurende verandering, waarbij een steeds groter wordende materiele en geestelijke vrijheid voor de mens gepaard moet gaan met een steeds groter besef van juistheid. De mens moet leren zijn persoonlijke keuze te doen en daarmee te werken.

De geestelijke leiding tracht de mens tot een zelf-kiezen, een zelf-beslissen en een zelf-overwegen te brengen. Zij trachten niet de bestaande moraal, de bestaande geloofswaarden etc. te breken, maar wel om de mens te confronteren met het feit, dat hij zelf aansprakelijk is en dat niemand die aansprakelijkheid voor zijn wezen kan overnemen; dat hij zelf tegenover zijn God en zichzelf aansprakelijk is voor al hetgeen hij doet en zegt, ook indien hij handelt volgens wetten die anderen stellen.

Als dit is bereikt, is er veel bereikt. Maar om dit te bereiken is het vaak noodzakelijk dat er op de wereld lijden is. Om dit te bereiken is het vaak noodzakelijk dat delen van de mensheid ten onder gaan. Ja, zelfs geweld kan onvermijdelijk zijn daar, waar de vesting van het oude het nieuwe weerstaat. Doch daar, waar de mensheid tot stilstand komt, is geen leven. Leven is verandering, ontwikkeling. Daar, waar de mensheid die verandering en ontwikkeling niet meer kan vinden, daar sterft zij af en wordt tot een mierenvolk en erger.

De geestelijke leiders weten dit en zorgen ervoor dat de mogelijkheid tot ontwikkeling blijft bestaan.

De stoffelijke leiders proberen het oude te handhaven en voortdurend nieuwe vormen te vinden, opdat het oude kan blijven voortbestaan, maar daardoor geven zij de mogelijkheid tot verandering en bovenal geven zij u twijfel. Twijfel, waardoor u gaat nadenken over deze leiders van uw stoffelijk welzijn, over de waarde van de geestelijke pretenties, die sommige leiders van het geloof e.d. hebben. En als u daarover nadent en uw eigen houding durft bepalen, als u leert zelf te zijn, dan hebben zij daarmee juist die ontwikkeling tot stand gebracht, welke noodzakelijk is: de ontwikkeling van een steeds vrijere en steeds grotere mensheid, die - ontdaan van de overbodigheid van wetten - kan komen tot een aanvaarding van de noodzakelijke beheerstheid, die aan het mens-zijn inherent is.

Ik hoop, dat u met deze korte slotrede genoeg zult nemen. Ik heb uw vragen kort beantwoord, dat is waar, maar vergeet niet dat het antwoord voldoende was. Ik heb getracht bepaalde richtingen van vragen af te kappen. Het ging mij er niet om u op bepaalde personen te wijzen, maar om u de achtergrond te laten zien. De mensen achter de coulissen. De spelers te laten zien achter de poppenkast van wereldeconomie, politiek en geloof. U heeft daarvoor een handleiding, maar uw studiemateriaal ligt niet in hetgeen ik u verteld heb.

Het ligt vóór u in de wereld waar u observerend kunt leren wat die wereld betekent en wat de leiding in die wereld betekent. Daardoor kunt u ongetwijfeld ook uw eigen mogelijkheid, recht en taak is in deze wereld van u en in alle andere werelden tezamen.

Indien mijn betoog iets heeft bijgedragen tot een scherpere en bewustere observatie van uw wereld en een juister bewustzijn t.a.v. uw eigen mogelijkheden en verplichtingen, dan, vrienden, acht ik mij ruimschoots beloond. U heeft me reeds beloond met uw aandacht, waarvoor mijn hartelijke dank.